

Призначення цих методик і моделей полягає в прогнозуванні виникнення кризової ситуації заздалегідь, ще до появи її очевидних ознак. Тому крім традиційних розрахунків (за даними бухгалтерського обліку) необхідно включити додаткові показники, засновані на діючих законах, підзаконних актах, локальних нормативних документах, відомостях про ставки рефінансування НБУ, інформації про розміри інфляції, котируваннях на вітчизняних та світових фондових ринках, даних Держкомстату.

Такий підхід дасть можливість реальної і адекватної оцінки наближеності або віддаленості ймовірності банкрутства; вкаже напрями для прийняття управлінських рішень щодо істотного поліпшення фінансового стану господарюючих суб'єктів.

Загалом, реальна і адекватна оцінка ймовірності банкрутства вітчизняних підприємств надає українським компаніям додаткові можливості по залученню додаткових джерел фінансування (інвестицій) в господарську діяльність, а через податкові надходження — в економіку держави.

Література

1. *Шеремет А. Л, Негашев Е. В.* Методика фінансового аналізу. — М.: ИНФРА-М, 1999.

УДК: 33.021

Мних Є. В.,

д.е.н., професор,
завідувач кафедри фінансового
аналізу і контролю КНТЕУ

МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ОБ'ЄКТИВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Одним із найвагоміших принципів економічного аналізу є об'єктивна, неупереджена оцінка та діагностика явищ і процесів та причин і наслідків їх зміни та розвитку. При досягненні системності таких досліджень з використанням сучасного аналітичного інструментарію можна отримати необхідні рецепти ефективного економічного управління. Проте, найбільшу складність і проблему довіри до аналітичних досліджень складає суб'єктивний запит і ієрархічне погодження аналітичних висновків за

рівнями державного управління і корпоративного менеджменту. Якщо до цього додати ступінь «достовірності» та конфіденційності інформації, то провести на науковому рівні об'єктивний аналіз будь-яких економічних явищ і процесів практично неможливо.

Це призводить до колосальних розбіжностей в оцінках економічних процесів різними політичними силами, аналітичними центрами, консалтинговими групами, окремими експертами. Про це свідчать протистояння і дискусії при розгляді і затвердженні Державного бюджету, векторів економічної інтеграції, видів і параметрів ділового партнерства тощо. Розбіжності в оцінках вигоди (втрат) за одними і тими ж процесами складають 35—50 %, а іноді і більше. Причин такої ситуації може бути кілька:

- замовний характер аналітичних висновків і пропозицій з метою суспільно-політичних спекуляцій і виправдання непрофесіоналізму економічного управління;

- недостатня кваліфікація суб'єктів аналітичних досліджень в оцінках та інтерпретації природи і розвитку економічних явищ і процесів;

- обмежений інструментарій практики економічного аналізу, що не дозволяє проводити об'єктивну та системну оцінку і діагностику. Серед теоретично напрацьованих методів і моделей на практиці використовується не більше 10 %;

- відсутність повноцінної і достовірної інформації, яка надає об'єктивне визнання сутності економічних явищ і процесів та агрегована за стандартами звітності і статистичних зведень. Надмірний рівень конфіденційності і ліберальність у відповідальності за спотворення та втрату інформаційних ресурсів;

- низький рівень практичної реалізації можливостей сучасних інформаційних технологій на всіх етапах аналітичного процесу. За експертними оцінками їх потенціал використовується на 40—45 %.

Використання ринкових механізмів управління, що будуються на мотиваційній основі і процесах системної інтеграції національних, корпоративних та особистих інтересів, передбачає формування достатньої доказової бази переконливості у доцільності та ефективності управлінських дій. Така доказова база досягається за рахунок всесторонньої аргументації наслідків досягнення тактичних і стратегічних цілей управління, порівняльної та рейтингової оцінки пріоритетності дій, оптимізаційних розрахунків за різними критеріями і в рамках об'єктивних обмежень. Зрозуміло, що абсолютної об'єктивності і повної доказовості досягти немо-

жливо через об'єктивні і суб'єктивні ризики. Методологічний інструментарій визнання і оцінки ризиків є достатньо напрацьований. Питання стоїть не у повному уникненні ризикових дій і непередбачуваних наслідків, а в об'єктивних оцінках таких загроз з метою напрацювання механізмів протидії негативним процесам і формування компенсаторів можливих втрат економічної вигоди.

Спотворення реальної природи явищ і процесів досягається, якщо некоректно використовуються методи порівняння, за якими висновки і пропозиції формуються на 50—60 %. Це, насамперед, упереджений вибір бази порівняння без системної оцінки ознак порівнювальності, обмеженість порівняльних характеристик (найчастіше це абсолютна і відносна зміни), неправильне тлумачення порівнювальних ознак. Якщо врахувати, що абсолютної порівнювальності за всіма характеристиками досягти неможливо, то об'єктивність аналітичних висновків буде далекою від істини. Ще більш обмежений простір для об'єктивних суджень дає упереджене застосування статистичних методів аналізу (групування, індекси, середні величини й ін.), маніпулювання якими може давати суперечливі судження. Тільки при абсолютній достовірності інформації корисним буде використання економіко-математичних методів аналізу.

Вагомим чинником досягнення достовірності і своєчасності інформації є впровадження інформаційних технологій і систем, надійно захищених стосовно доступу до інформації та працюючих за чітко регламентованими стандартами її забору, передачі і зберігання. Оперативний аналіз такої інформації дозволить забезпечити високу якість ситуаційного менеджменту в рамках обраної стратегії менеджменту. А формування достовірної бази даних тривалих періодів дозволить використати інструментарій стратегічного (перспективного) аналізу для напрацювання висновків щодо тенденцій і закономірностей зміни і розвитку економічних явищ і процесів.

В останній час поширеним в аналізі стало інформаційне моделювання віртуальних економічних ситуацій за різними критеріями. Така аналітика розширює горизонти адаптивності виробничо-фінансового менеджменту, проте не є доказовою базою у прийнятті управлінських рішень.

Без реалізації принципу об'єктивності аналітичних досліджень і доказовості висновків і пропозицій економічний аналіз є не тільки недоцільним, а і шкідливим у визнанні реальних явищ і процесів і механізмів управління ними.